Πρόγραμμα σπουδών θρησκευτικής παιδείας στο Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο (Γεώργιος Π. Παύλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Δ.Π.Θ.)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 13 Μαρτίου, 2013

«*Πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί*» (κατὰ Ἰωάννην, Ι, 8)

Ωραία. Τώρα βλέπουμε και αυτό μεταξύ πολλών άλλων. Οι μαθητές να επιπλήττουν τους δασκάλους έστω και με τρόπο ευγενικό. Όμως όταν πρόκειται περί των μεγίστων στην ζωή, δηλαδή περί του μεγίστου, τότε οι όποιες ευγένειες και οι όποιοι τρόποι δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τα ουσιώδη.
«*Πολῖται, χρὴ τὰ καίρια λέγειν*»[1] . Στην απάντηση των νέων θεολόγων εκπαιδευτικών, που σχεδίασαν το νέο πιλοτικό σχέδιο προγράμματος σπουδών για τα θρησκευτικά[2], προς την διακριτική κριτική και νουθεσία που τους ασκήθηκε από τον π. Βασίλειο Γοντικάκη, και με την οποία συμφώνησαν πολλοί άλλοι Αγιορείτες ασκητές, όπως ο π. Γεώργιος Καψάνης[3] και άλλοι, είδαμε να εκφράζεται η δυσαρέσκεια ορισμένων θεολόγων μας. Δηλαδή, ότι οι Αγιορείτες μοναχοί έκαναν κριτική από έμμεση πληροφόρηση και χωρίς να έχουν εξαντλητικά μελετήσει το προτεινόμενο από αυτούς σχέδιο θρησκευτικών για μαθητές δημοτικού γυμνασίου και λυκείου.

Όταν μέσα στους πίνακες του προτεινόμενου προγράμματος σπουδών βλέπουμε αμέσως και αδιάκριτα να αραδιάζονται εορτές χριστιανικές, μουσουλμανικές, ινδουιστικές και ιουδαϊκές, ως όλα αυτά να αποτελούν ενιαίο όλον και ισάξιες πλευρές του ιδίου πράγματος και του ιδίου γεγονότος, είναι σαφές το θανατηφόρο ολίσθημα.

Εδώ δεν πρόκειται απλώς περί παιδαγωγικού λάθους στα μαθηματικά, την φυσική, την γλώσσα ή όποιο άλλο μάθημα. Είναι προτιμότερο τα παιδιά των Ελλήνων να μην διδάσκονται κανένα μάθημα θρησκευτικών, παρά ένα μάθημα στο οποίο η ορθόδοξη πίστη δεν είναι παρά μία μεταξύ άλλων πολλών.

Όχι. Εδώ δεν χωρά και δεν υπάρχει ισοτιμία, σχετικότητα ή πολλαπλότητα. Εδώ ή γνωρίζουμε την μοναδικότητα, ή παραιτούμεθα. «*Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ*»[4]. «*Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι*»[5].

Το προτεινόμενο λοιπόν μάθημα θρησκευτικών, όπως δείχνουμε στα επόμενα, είναι

ακατάλληλο και για χριστιανούς μαθητές αλλά και για μαθητές άλλων πίστεων και άλλων θεολογικών παραδόσεων. Τους προσβάλλει και τους αδικεί όλους, και χριστιανούς και μη. Ένα τέτοιο μάθημα είναι άκρως επικίνδυνο για όλους και εξυπηρετεί μόνον όσους θέλουν να πολτοποιήσουν τους λαούς, τους ανθρώπους και τους πολιτισμούς.

Εμείς ως Έλληνες και ως Ορθόδοξοι πρέπει να αμυνθούμε και να προστατέψουμε όλους τους ανθρώπους, όλους τους πολιτισμούς και όλες τις πίστεις από την πολτοποίηση, να αμυνθούμε ως πολίτες της γης και του κόσμου χάριν όλου του κόσμου στην επιχειρούμενη πνευματική, πολιτιστική, οικονομική και πολιτική παγκόσμια δικτατορία.

Ο Θεός ανέχεται τόσο πόνο, τόση κακία, τόση αδικία, τόσο δάκρυ και τόση βλακεία πάνω στην γη ακριβώς επειδή σέβεται την προσωπικότητα κάθε λαού, κάθε ανθρώπου και κάθε πλάσματος. Και μάς προτείνει τον ένα και μοναδικό δρόμο ενότητας και κοινωνίας, αυτόν που ο Ίδιος ως άνθρωπος βάδισε, αυτόν της θυσίας ως της τελείας αγάπης και της τελείας ελευθερίας. Δηλαδή την άρση κάθε πνεύματος εξουσίας.

Μήπως, εξ άλλου, αυτός δεν ήταν πάντα ο δρόμος του λαού μας, είτε στην αρχαία είτε στην χριστιανική του εποχή; Η θυσία του για την ελευθερία; Και όταν θυσιάζεσαι για την ελευθερία σου τότε θυσιάζεσαι και προασπίζεις την ελευθερία όλων. Στην ουσία θυσιάζεσαι για τους άλλους. Ιδίως και πολύ περισσότερο βέβαια, αν είσαι Θεός, οπότε δεν έχεις καθόλου εγώ, αλλά είσαι όλος Εσύ, δηλαδή ζεις και υπάρχεις για τον Άλλον.

Αυτή δεν ήταν πάντα η μοίρα μας και η μοίρα του λαού μας; να φυλάμε δηλαδή Θερμοπύλες για ολόκληρη την ιστορία, για ολόκληρο τον κόσμο και για τον όλο άνθρωπο; Και το Άγιον Όρος σήμερα δεν είναι ο τόπος της καρδιάς μας, ο τόπος του λαού μας, ο οικείος και πολύ δικός μας τόπος; αυτός που μας εξάγει από την ερημία και την θλίψη του εαυτού μας και μας άγει στην όντως πόλη την ευρυτέρα όλου του Σύμπαντος;

Πώς λοιπόν, μπορούμε τόσο απλά, τόσο εύκολα να το προσπερνούμε; Μήπως δεν ήταν το Άγιον Όρος και τα παιδιά του «με τα μαλλιά και με τα μαύρα ρούχα» κατά τον ποιητή μας, που μας κράτησε και μας κρατά από το χέρι όταν κατακρημνιζόμεθα στις χαράδρες του περιπλανώμενου στην άπω Ανατολή και την άπω Δύση απύθμενου εαυτού μας;

Στο Άγιον Όρος δεν είναι που δοκιμάσαμε όλες τις πίστεις και όλους τους θεούς του κόσμου και βεβαιωθήκαμε για τη θλιβερή, μουντή και άνυδρη μικρότητά των; Εδώ στο Άγιον Όρος δεν ήταν που δοκιμάστηκαν ως σε κάμινο πυρέσσουσα όλες οι

μυστικές μας εμπειρίες θεών αλλοτρίων, που ζήτησαν να μας κρατήσουν δέσμιους;

Εδώ στο Άγιον Όρος δεν είναι όπου είδαμε τον όλο εαυτό μας να θρυμματίζεται ως καθρέφτης πολύτιμος και να διαλύεται σε κομμάτια άπειρα; Και μετά να ξανασυντίθεται και να ανακαινίζεται και να εξέρχεται νικών από το πηκτό σκοτάδι της νύκτας της αφανίζουσας την σάρκα και την ψυχή μας, κρατούμενος από Δύναμη που δεν είναι εκ του κόσμου τούτου του φθειρομένου;

Δεν είναι λοιπόν ο τόπος τούτος του Αγίου Όρους ο τόπος της ψυχής μας, ο τόπος της ψυχής του λαού μας και της ψυχής όλου του κόσμου; Ενός κόσμου κατά βάθος ωδινόμενου, είτε έχοντος θρησκείες είτε χωρίς θρησκείες, είτε έχοντος εορτές είτε χωρίς εορτές;

Πώς λοιπόν μπορούμε να τον προσπερνάμε έτσι απλά;

Επειδή η κυρία Διαμαντοπούλου ή κάποιοι άλλοι προϊστάμενοι, δικοί της και δικοί μας, ή και ο ίδιος ο νάνος εαυτός μας, μάς το υποδεικνύουν; Μήπως άραγε απωλέσαμε το μέτρο που μετρά τον κόσμο με το φώς, και το νήμα της μνήμης που μας εξάγει από τον λαβύρινθο του εαυτού μας και του κόσμου όπου κατοικεί το Μινώταυρο τέρας το ανθρωποκτόνο;

Ύστερα από αυτά δεν καταλαβαίνω πραγματικά γιατί οι θεολόγοι που συνέταξαν το νέο πρόγραμμα σπουδών των θρησκευτικών για τους μαθητές των ελληνικών σχολείων, δεν κατανοούν τον ξάστερο ως ουρανό λόγο μιας πραγματικά ιστορικής ασκητικής φυσιογνωμίας του Αγίου Όρους, εννοώ τον π. Βασίλειο Γοντικάκη, με την οποία συμφωνούν επίσης άλλες μεγάλες ασκητικές προσωπικότητες, όπως ο π. Γεώργιος Καψάνης, και άλλοι.

Νομίζω δε, πως εάν ήσαν εν ζωή Άγιοι άνθρωποι, όπως ο π. Παΐσιος, ο π. Πορφύριος, ο π. Ιάκωβος και άλλοι του δικού των επιπέδου, δεν θα έλεγαν κάτι το διαφορετικό από αυτά που έγραψε ο π. Βασίλειος Γοντικάκης στην επιστολή του προς τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος [6].

Ή μήπως δεν θα συνηγορούσαν σε αυτή την στάση άνθρωποι που πριν από εμάς στην πρόσφατη ιστορία βρέθηκαν σε ανάλογη αν και σαφώς πολύ χειρότερη δοκιμασία, όπως ο Άγιος Λουκάς ο Ρώσος, ο ιατρός, που μόνος του και με την ολόλαμπρη προσωπικότητα του ενίκησε -δεχόμενος αγόγγυστα κάθε μαρτύριο- όλον τον σοβιετισμό; Όπως και τόσοι άλλοι Ρώσοι νεομάρτυρες αλλά και τόσοι άλλες προσωπικότητες συγχρόνων Αγίων, όπως ο Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, Επίσκοπος Ζίτσης, ο Άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς; Αλλά και ο Άγιος Νεκτάριος, για άλλους βέβαια λόγους, ωστόσο αρκετά όμοιους με τους σημερινούς, δεν δέχτηκε να μαρτυρήσει επί πολλά χρόνια διωγμών του;

Και για να βάλουμε τα πράγματα στην θέση των: Πώς, αλήθεια, δέχεται σήμερα ένας ορθόδοξος θεολόγος, όπως είναι ο Σταύρος Γιαγκάζογλου, μαθητής και συνεχιστής του έργου ενός από τους μεγαλύτερους ζώντες θεολόγους του ορθοδόξου κόσμου, εννοώ τον Επίσκοπο Περγάμου Ιωάννη Ζηζιούλα, αλλά και οι άλλοι εξίσου άξιοι και σπουδαίοι θεολόγοι της Μέσης Εκπαίδευσης, να εξυπηρετούν άθελά των το ύπουλο αλλά σε όλους πλέον προφανές πολιτικό σχέδιο απο-ορθοδοξοποίησης, απο-δημοκρατικοποίησης και αφελληνισμού των Ελληνόπουλων;

Διότι, όπως θα δείξουμε στα επόμενα, η ορθόδοξη εμπειρία του Θεού ως Ζώντα Πρόσωπα είναι η βάση της ανθρωποκεντρικής, θεανθρωποκεντρικής και εσχατολογικής πολιτειολογίας, ως πηγής κάθε αληθινά δημοκρατικού πολιτεύματος. Βεβαίως, δεν το πράττουν συνειδητά αλλά ασυνείδητα, θεωρώντας μάλιστα και ότι καινοτομούν περί τα εκπαιδευτικά θέματα της θρησκευτικής παιδείας. Διαπράττουν δε αυτό το σφάλμα παρασυρόμενοι από τον ζήλο των ότι συμβάλλουν στον διαθρησκευτικό διάλογο, που σήμερα είναι σαφώς μια ανάγκη των καιρών.

Άλλο όμως ο δια-θρησκευτικός διάλογος, που και αυτός δεν πρέπει με τίποτε να υποτάσσει την Αλήθεια του Χριστού και της Εκκλησίας σε όποιες άλλες σκοπιμότητες πέραν του ευαγγελισμού της ανθρωπότητας στην Ζωή του Χριστού, και άλλο η διδασκαλία και η μετάδοση της Ορθόδοξης πίστης στα ελληνόπουλα που έχουν βαπτισθεί στο όνομα του Χριστού και του Τριαδικού Θεού, δηλαδή στην πίστη των Αγίων Πατέρων ημών και των μεγάλων ημών δασκάλων. Παρακαλώ εδώ, το «ημών» να διαβαστεί όχι με θρησκευτικό-ηθικό τρόπο αλλά με απολύτως υπαρξιακό, οντολογικό και ανθρωπολογικό ή ακόμη ορθότερα με εκκλησιοποιό, μυσταγωγικό και Θεανθρωπολογικό τρόπο.

Ότι δηλαδή, η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι ο όντως τόπος του Ζώντος Θεού ως η μία και αναντίρρητα μοναδική και μοναδικώς σώζουσα Αλήθεια τον μοναδικό και ιστορικά εφήμερο άνθρωπο, αφού «ουδέν ενικώτερον του προσώπου». Και όχι απλώς ο χώρος μιας, μεταξύ άλλων, θρησκευτικής απασχόλησης του κατά τα άλλα πολυάσχολου με «σπουδαία θέματα» σημερινού ανθρώπου, τα οποία όμως τον εθίζουν αμετάκλητα στον Θάνατο και την απόσυρση, ως εφήμερο ιστορικό όν.

Σεβόμεθα απολύτως κάθε θρήσκευμα, κάθε θρησκευτική ομάδα και παράδοση. Σεβόμεθα απολύτως και τον Ιουδαϊσμό - Εβραϊσμό, τον Ισλαμισμό, τον Ινδουισμό και τον Βουδισμό, και κάθε άλλο τρόπο που επινοούν οι άνθρωποι για να λύσουν το βαθύ και αδιάβατο υπαρξιακό των πρόβλημα.

Και ως Ορθόδοξοι που μετέχουμε της εμπειρίας της Αναστάσεως του Χριστού, πάσχουμε απολύτως για κάθε ανθρώπινο πλάσμα ανεξαρτήτως χρώματος, καταγωγής ή θρησκείας, που θλίβεται, πάσχει, ωδινάται, φονεύεται, διώκεται, βασανίζεται, περιφρονείται και, εν τέλει, πεθαίνει. Διότι αυτή είναι η γεύση του

Χριστού και της Αναστάσεως Του, να πάσχεις για όλα τα χαμένα, τα εφήμερα, τα παρακατιανά, τα διωκόμενα και φυλακιζόμενα με κάθε είδους φυλακή και θανατούμενα με κάθε είδος θανάτου, είτε είναι ίδιας με εμάς καταγωγής ή διαφορετικής, είτε ίδιας πίστης ή διαφορετικής, είτε ίδιου με εμάς χρώματος και σχήματος ή διαφορετικού.

Γι' αυτό η κάθε Χρυσή Αυγή και η κάθε Δεξιά και ο κάθε ΣΥΡΙΖΑ και η κάθε Αριστερά πολύ λίγη σχέση έχουν με την Ελλάδα και τον τρόπο των Ελλήνων και των Ορθοδόξων, όταν προσπαθούν να αδειάσουν και να χωρέσουν τον ωκεανό της εμπειρίας του λαού μας στα ελάχιστης έως μηδαμινής χωρητικότητας, τρύπια από παντού, νεοφανή και μεταπρατικά ιδεολογήματά των.

Διότι αυτό μας έμαθαν οι δικοί μας πατέρες και παππούδες, να πάσχουμε δηλαδή για το όλον, για το Έν, για το εφήμερο, το «τόδε τι», το απτό και συγκεκριμένο, το αχώρητο ακόμη και μέσα σε όλο το σύμπαν, εννοώ το κάθε έν ανθρώπινο πρόσωπο, ανεξαρτήτως χρώματος, καταγωγής, θρησκείας ή κατάστασης, αφού «ουδέν ενικώτερον του προσώπου».

Αυτό το κατανοεί άριστα ένα μέγεθος τέτοιο, όπως ο Μίκης Θεοδωράκης, -ενώ το αγνοούν και το παρακάμπτουν στην Ελλάδα οι σημερινοί νάνοι της πολιτικής και της διανόησης- ο οποίος ως κομμουνιστής και ως αριστερός αγωνιά για την Ελλάδα και τον πολιτισμό της, αρχαίο –βυζαντινό και νεοελληνικό, αυτός ο αιωνόβιος Έλληνν, δώρο του Θεού στην τωρινή πάσχουσα Ελλάδα.

Και ας θυμηθούμε την αρχαία ελληνίδα κόρη Αντιγόνη που κράζει σε κάθε Κρέοντα, κάθε εποχής, ότι «γεννήθηκα για να αγαπώ και όχι να μισώ», ή την «αδελφή» της Ιφιγένεια, που καταδικασμένη να ζει φυλακισμένη στον Ναό της Θεάς των Βαρβάρων της ανθρωποκτόνου, όταν αναγνωρίζει στον ξένο που πρόκειται να φονεύσει το «*πάνυ ἀκριβές*» και αδελφό της, αναφωνεί η θλιμμένη κόρη νοσταλγός: «ξυστά περνάς καλέ μου από την καρδιά μου». Ή τον Σωκράτη που ήπιε το κώνειο για να δείξει σε κάθε εποχή πως είναι προτιμότερο να αδικείσαι παρά να αδικείς. Αλλά και τόσους άλλους και τόσα άλλα από τους αρχαίους μας, δικούς μας προδρόμους του Χριστού, που τόσο λίγο γνωρίζουν οι σύγχρονοι μας "αρχαιολάτρες και μεγάλοι ελληναράδες".

Εννοώ όσους δηλαδή, τρομοκρατούν και εξουθενώνουν τα ταλαίπωρα ανθρώπινα τούτα πλάσματα των μεταναστών, που τα έφεραν εδώ τα βάσανά των ή κάποιοι, που όπως μας επιβάλλουν τώρα τα προγράμματα αφελληνίζουσας και αποχριστιανίζουσας παιδείας, έτσι χρησιμοποιούν τον βασανιζόμενο άνθρωπο της Ανατολής ή της Αφρικής, για να διαλύσουν την ελληνική και την ευρωπαική συμπάγεια.

Διότι ουδεμία σχέση μπορεί να έχουν με την Ελλάδα όσοι βασανίζουν αδύναμα, διαλυμένα και δυστυχή ανθρώπινα πλάσματα που δήθεν δεν κατάγονται κατευθείαν από την αρχαία Αθήνα, ξεχασμένοι οι ίδιοι σε κάποιο κενό του χρόνου και της ιστορίας, πράττοντας όπως κάποιοι προηγούμενοί των γύρω στην Ευρώπη, ή κι εδώ, οι οποίοι βασάνιζαν τους αντιφρονούντες ή τούς μη Αρίας καταγωγής και τους έκαναν σαπούνι.

Όπως λοιπόν, ως Έλληνες του δικού μας τρόπου και ήθους -όσο και αν μας φτωχαίνουν ή μας αφανίζουν- δεν συνηγορούμε επ' ουδενί στη βαρβαρότητα άρρωστων πνευματικά εθνικιστών που με το άλλοθι του πατριωτισμού καταστρέφουν την ουσία της ελληνικής πατρίδας, όμοια δεν μπορούμε να συνηγορήσουμε με τον αφελληνισμό και την αποχριστιανοποίηση της ελληνικής πατρίδας και της ελληνικής παιδείας που επιχειρούν οι εγχώριοι δεξιοί ή αριστεροί λάτρεις κάθε παγκοσμιοποιητικού διεθνισμού, επιδιώκοντας να γκρεμίσουν μέσα σε δυο-τρία χρόνια ό,τι με αίμα και θυσίες κτίστηκε μέσα σε χιλιετηρίδες.

Ας επανέλθουμε όμως στο κύριο θέμα της θρησκευτικής παιδείας που επιβάλει το ελληνικό (;) Υπουργείο Παιδείας μέσω των καλοπροαίρετων, πλην όμως ανυποψίαστων για τον επερχόμενο διωγμό στην Ελλάδα όσων νοιώθουν Έλληνες και Ορθόδοξοι Χριστιανοί, θεολόγων, οι οποίοι σχεδίασαν το πρόγραμμα σπουδών των θρησκευτικών.

Το πρόβλημα τίθεται από την στιγμή που η ορθόδοξη διδασκαλία και η ορθόδοξη πίστη τοποθετούνται μέσα στο ίδιο πρόγραμμα σπουδών, βιβλίων ή ό,τι άλλο, στο ίδιο επίπεδο με όλες τις άλλες διδασκαλίες και πίστεις. **Πρέπει λοιπόν, οι συντάκτες θεολόγοι του θρησκευτικού προγράμματος σπουδών αντί να αναζητούν λυτρωτικούς δικηγορισμούς και δικανισμούς για να αναιρέσουν την κριτική των Αγιορειτών ασκητών που κρούουν κώδωνες κινδύνου, να απαντήσουν κυρίως ενώπιον της δικής των επιστημονικής και εκκλησιαστικής συνείδησης, ποιό μήνυμα φθάνει στον νου και την καρδιά των μαθητών των από το προτεινόμενο μάθημα.**

Προφανώς και είναι αναπόφευκτη η διαπίστωση κάθε επαρκούς επιστημολογικά και ψυχαναλυτικά παιδαγωγού πως το μήνυμα δεν είναι άλλο από το ακόλουθο: Ο Χριστός και η ορθόδοξη πίστη είναι μία μερική και σχετική αλήθεια που μπορεί να ισχύει για τον χριστιανό αλλά όχι για τούς άλλους ανθρώπους.

Αυτό είναι περίπου σαν τα σύγχρονα "σούπερ μάρκετ" στα οποία έχεις όλες τις δυνατότητες επιλογής, καθώς διατίθενται προϊόντα για όλα τα γούστα. Δηλαδή η Ορθόδοξη Πίστη και Αλήθεια είναι απλώς ένα προϊόν προς κατανάλωση δίπλα σε τόσα άλλα και όχι ο ένας και μοναδικός δρόμος για να ζήσει ο εφήμερος και ιστορικός με σάρκα και οστά άνθρωπος και να μην πεθάνει.

Καταλαβαίνω αυτό που παλαιότερα έβλεπα στα βιβλία των θρησκευτικών, την περιγραφή δηλαδή άλλων θεολογικών παραδόσεων και απόψεων, κάτι που απλώς ήθελε να δείξει και να τονίσει την διαφοροποίηση της ορθόδοξος αλήθειας από άλλες θεολογικές παραδόσεις. Ή ακόμη-ακόμη την προδρομική των ουσία ως προς την Σάρκωση του Ιδίου του Θεού, και την δίψα και τον καημό όλων των ανθρώπων και όλων των αυθεντικών θρησκευτικών παραδόσεων για την συνάντηση των με τον Ζώντα Θεό, όπως, για παράδειγμα, η έννοια του Άβαταρ ως του ουράνιου ανθρώπου, και πολλά άλλα.

Αλλά ως εκεί μόνον. Διότι σαφώς μέσα στα ιερά κείμενα όλων των λαών και όλων των μεγάλων πολιτιστικών παραδόσεων συναντά κανείς μεγάλο πλούτο που αξίζει να τον γνωρίζει ο κάθε άνθρωπος σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης. Εδώ όμως το πράγμα άλλαξε κατά πολύ και περάσαμε σε νέες ποιότητες. Έχουμε μια αλλαγή ποιότητας και μια αλλαγή φάσης, όπως λέμε στην φυσική και τα μαθηματικά.

Διότι αυτό το σχέδιο θρησκευτικής παιδείας κατ’ ουσίαν δεν αναφέρεται και δεν απευθύνεται ούτε σε χριστιανούς ούτε σε μη χριστιανούς, εβραίους, μουσουλμάνους, ινδουιστές ή ό,τι άλλο. Διότι κανείς αξιοπρεπής άνθρωπος που σέβεται την πίστη του ή την ιστορία του, εβραίος, ινδουιστής, μουσουλμάνος, ή όποιος άλλος, δεν θα εμπιστευόταν να διδαχθεί το παιδί του την δική του πίστη και παράδοση από έναν αλλόπιστο και μέσα από ύποπτα βιβλία που σχεδιάστηκαν ερήμην του.

Άρα, αυτό το σχέδιο μαθήματος απευθύνεται μόνον σε Έλληνες. Και ο στόχος του δεν είναι άλλος από το να τους απο-χριστιανοποιήσει, να τους απο-ορθοδοξοποιήσει και να τους αφελληνίσει. Διότι αυτό είναι το πρόβλημα κάποιων, ότι, δηλαδή, εδώ στα Βαλκάνια κατοικούν κάποιοι ανέντακτοι και ανυπότακτοι που εμποδίζουν την πολτοποίηση των ανθρώπων, των λαών και των πολιτισμών. Κάποιοι που αντιστέκονται στην κατάργηση ισχυρών εθνικών και ιστορικών συνειδήσεων, που αντιστέκονται στην εγκαθίδρυση της δικτατορίας των παγκόσμιων τραπεζιτών.

Αυτό το σενάριο που λανσάρεται τώρα μέσω της θρησκευτικής παιδείας το είδαμε τα προηγούμενα χρόνια να το προωθούν στη μειονοτική εκπαίδευση οι κυρίες Δραγώνα και Φραγκουδάκη, ως φερέφωνα ενός σιωπηλού μίσους και απέχθειας προς κάθε τι γνήσια ελληνικό, κι, αν θέλουμε να πούμε όλη την αλήθεια, όχι επειδή αγαπούν την Τουρκία περισσότερο από την Ελλάδα, αλλά επειδή κάποιο πρόβλημα έχουν με την Ελλάδα ως Ελλάδα. Εξαιτίας αυτού του μίσους αποφάσισαν τον -βήμα προς βήμα- εκτουρκισμό της Θράκης, όχι από ενδιαφέρον και αγάπη προς τον τουρκικό λαό, αλλά από μίσος προς τα ελληνικά πράγματα, ενώ τώρα η δική των συνταγή αφελληνισμού των Πομάκων της Θράκης εφαρμόζεται σε όλη την Ελλάδα για αφελληνισμό με κάθε τρόπο όλων των Ελλήνων.

Έτσι, πρώτα ακούσαμε την περίφημη πρόταση από χείλη έλληνα υπουργού παιδείας,

να γίνει η Ελληνική δεύτερη γλώσσα και επίσημη γλώσσα της Ελλάδος η Αγγλική, ενώ τώρα δοκιμάζουμε την βαθύτερη υφή του υφέρποντος σχεδίου, την κατάργηση της ορθόδοξης παιδείας και την υποκατάστασή της από μία παγκόσμια θρησκεία. Αυτό, δηλαδή, που επί δεκαετίες τώρα διδάσκεται σε κάποιες κρυφές και περίεργες συνελεύσεις, τώρα θέλουν να διδαχθεί κι επισήμως σε όλα τα ελληνόπουλα, στα ελληνικά σχολεία.

Οι συντάκτες λοιπόν, της διαπολιτισμικής θεολογικής παιδείας, άθελά των, αλλά επί της ουσίας, καταργούν τον Χριστό και Τον φέρνουν στα μέτρα της διαπολιτισμικής αχρωματοψίας και α-παιδείας. Δεν είναι όμως που καταργούν τον Χριστό ως Χριστό. Κάνουν και βασικά επιστημολογικά σφάλματα τα οποία προσβάλλουν και τους ανθρώπους εκείνους που ανήκουν σε άλλες πίστεις και παραδόσεις.

Ιδού πώς: Όντας αυτοί χριστιανοί θεολόγοι φτιάχνουν ένα σχέδιο μαθήματος για τους μη χριστιανούς. Αλήθεια, πώς είναι δυνατόν ένας χριστιανός θεολόγος να ανακηρύττει τον εαυτόν του θεολόγο του Ισλάμ, του Ινδουισμού ή του Ιουδαϊσμού; Εμένα προσωπικά αυτό το είδος πανθρησκευτικού και διαθρησκευτικού μαθήματος, αν ήμουν μουσουλμάνος ή εβραίος ή ινδουιστής, όχι μόνο με προσβάλλει, αλλά εμμέσως μου ασκεί προσηλυτισμό, δεν με σέβεται και δεν σέβεται την πίστη μου. Αυτό το πρόγραμμα σπουδών μπάζει από παντού. Και μπάζει ακόμη χειρότερα αν το μάθημα αυτό δεν απευθύνεται σε μαθητές άλλων, αλλά σε Έλληνες και χριστιανούς μαθητές. Διότι εισάγει ένα είδος πνευματικής σχιζοφρένειας.

Και δείτε γιατί: Δεν διαβάζουμε στο Ευαγγέλιο; «*Πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί*»[7], ...«*οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ*»[8], ... «*τίς ἐστιν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει*» [9]. «*Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη*» [10].

Πώς λοιπόν, θα τα συμβιβάσουμε τα πράγματα, αν δεν τα βάλουμε στο κρεβάτι του Προκρούστη;

Πολύ πιο έντιμο είναι, στα σχολεία όπου υπάρχουν πέραν των χριστιανών μαθητών και μαθητές άλλων θρησκευτικών πίστεων και παραδόσεων, να αποδεχθούμε να γίνονται ανεξάρτητα και επί μέρους μαθήματα θρησκευτικών από δασκάλους ομόπιστους και από βιβλία που αυτοί θα προτείνουν στο Υπουργείο Παιδείας, παρά να τα βάζουμε όλα σε ένα καζάνι και να κάνουμε έναν χυλό που δεν τρώγεται από κανέναν άνθρωπο που έχει αξιοπρέπεια και σέβεται την θρησκευτική του παράδοση.

Άνθρωποι σαν τον Σταύρο Γιαγκάζογλου θα πρέπει να σηκώνουν το ανάστημά των

και να προτείνουν καθαρές λύσεις ως επιστήμονες και να ακούνε τις φωνές που είναι πολύ πιο ανέντακτες, ή αν το Υπουργείο δεν τους αποδέχεται να παραιτούνται.

Ακόμη, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και η Σύνοδος των Επισκόπων ας πάρουν με θάρρος θέση κι ας απαιτήσουν από την ελληνική Πολιτεία να διδάσκονται επαρκώς στους χριστιανούς μαθητές η ορθόδοξη πίστη και θεολογία από την πρώτη τάξη δημοτικού μέχρι την τρίτη του λυκείου, καθώς και η ελληνική γλώσσα, ιστορία, φιλοσοφία και τέχνη.

Σήμερα ζούμε σαφώς έναν άτυπο διωγμό των Ελλήνων απ' την Ελλάδα. Και ο διωγμός αυτός είναι και γεωγραφικός και πολιτικός και πνευματικός - πολιτιστικός. Η ελληνική γλώσσα, ιστορία, φιλοσοφία, τέχνη και η ορθόδοξη θεολογία είναι αναπόσπαστα συστατικά της ελληνικής ταυτότητας. Αυτή η αδιάσπαστη και διαχρονική ελληνική ταυτότητα σήμερα διώκεται εδώ στην Ελλάδα. Και μαζί με αυτή διώκονται και οι φυσικοί της φορείς. Η οικονομική κρίση σχεδιάστηκε ακριβώς γι' αυτό τον λόγο. Για να αποσυρθούν και να αφανιστούν από την νότια απόληξη των Βαλκανίων, και από την εναπομείνασα μετά από πολλές γενοκτονίες και επί πολλών χιλιετηρίδων ελληνική πατρίδα, οι φυσικοί φορείς ενός πολιτισμού που ενοχλεί αλλά και που σήμερα τον έχει ανάγκη ολόκληρη η ανθρωπότητα, για να παραμείνει ανθρώπινη, δημοκρατική και ελεύθερη.

Όλοι οι ευαίσθητοι Έλληνες, κατεξοχήν οι θεολόγοι, οι φιλόλογοι αλλά και σύσσωμη η διοικούσα εκκλησία θα πρέπει να απαιτήσουν να σταματήσει αυτός ο πνευματικός και υλικός διωγμός των Ελλήνων από την Ελλάδα. Ας απαιτήσουν γνήσια ορθόδοξη και ελληνική παιδεία για κάθε έλληνα και χριστιανό μαθητή. Και αν η επιβεβλημένη δεξιά και αριστερή ιδεολογική δικτατορία της παγκοσμιοποίησης και αφελληνοποίησης είναι τόσο αμετάπειστη και ανυποχώρητη, ας προχωρήσει η Εκκλησία στον θεσμό των δικών της ιδιωτικών σχολείων με φθηνά και προσιτά σε όλους δίδακτρα, αξιοποιώντας κάθε ανθρώπινο δυναμικό, ακόμη και συνταξιούχους εκπαιδευτικούς.

Ακόμη, ας επιμείνουμε και ας κατανοήσουμε γιατί και πώς η ορθόδοξη θεολογία είναι κυρίαρχο στοιχείο της ελληνικής ταυτότητας και όχι ένα επιφανειακό θρησκευτικό χαρακτηριστικό. Εξάλλου, η ορθόδοξη παράδοση δεν σχετίζεται επ' ουδενί με τις ανθρώπινες θρησκείες, μονοθεϊστικές ή πολυθεϊστικές, αλλά ως Εκκλησία είναι η συγκατοίκηση του Ζώντος Θεού με τους ανθρώπους και τον κτιστό κόσμο.

Οι ανθρώπινες θρησκείες, ακόμη και όταν μιλούν για ειρήνη, ηθελημένα ή αθέλητα ετοιμάζονται για πόλεμο και διχασμό των ανθρώπων ή για εξουσία επί των ανθρώπων. Και ο άνθρωπος δεν μπορεί με τίποτε να απαλλαχθεί από το πάθος της εξουσίας επί των άλλων ανθρώπων και επί του κόσμου, παρά μόνο εάν ο Ίδιος ο Χριστός του δανείσει και του αποκαλύψει τον Εαυτόν του και τον καταστήσει κατά

Χάριν Θεό και κατά Χάριν Χριστό.

Όταν ο Χριστός έλεγε στους ανθρώπους «*Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου*»[11], ή «*ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν*»[12], δεν ζητούσε πρόσχημα για να τους εξουσιάζει ή να τον αποδεχθούν ως βασιλέα, αφού όσες φορές οι άνθρωποι ηθέλησαν να τον ανακηρύξουν επίγειο βασιλέα των ο Χριστός έφευγε και εκρύβετο στην έρημο. Αντίθετα, καλούσε τους ανθρώπους για να τους σώσει από το βάσανο της εξουσίας επί των άλλων και να τους καταστήσει όντως βασιλείς, δηλαδή αληθινούς υπηρέτες των άλλων ανθρώπων, όπως ήταν ο Ίδιος: «*ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις*» [13], τους έλεγε, «αν έχετε αγάπη και προς τους εχθρούς υμών», και «όποιος θέλει να είναι πρώτος, ας είναι τελευταίος όλων».
Ναι, ναι, ναι, ήρθε ο Χριστός για να μας απαλλάξει από το δράμα της εξουσίας, δίδοντάς μας όλον Του τον Εαυτό, για να μάθουμε να αγαπάμε και να πάσχουμε για τους άλλους, όπως ο Ίδιος έπασχε και πάσχει για να ζήσουν όλοι και να μην πεθάνουν, να μην πεθάνει κανείς, είτε Έλληνα, είτε Ιουδαίος, είτε Ασιάτης, είτε λευκός, είτε μαύρος.

Και δεν είναι άραγε Αυτός ο Χριστός η Τελεία Αγάπη και η Τελεία Αλήθεια και η Τελεία Ομορφιά και η Τελεία Καλοσύνη και η Τελεία Στοργή και η Τελεία Τρυφερότητα προς κάθε πλάσμα που ο ίδιος το έφερε από το μη είναι στο είναι και επείγεται να του προσδώσει το ευ είναι, ο Οποίος δανείζει και σε εμάς τον Εαυτό του ως Τέτοιον Θεό, για να αγαπάμε ακόμη και τους εχθρούς μας, ακόμη δε και τους εχθρούς της Αληθείας, όπως διαβάζουμε στον βίο του Μεγάλου Παϊσίου;

Πώς λοιπόν, μπορούμε να εξισώσουμε τα πράγματα, επειδή κάποιοι προϊστάμενοί μας έτσι το θέλουν;

Όχι. Υπάρχουν τα όρια που δεν μπορείς να περάσεις χωρίς να αλλοιωθείς και να χάσεις το πάνυ ακριβές.

Όχι. Αν είσαι ορθόδοξος θεολόγος, εκπαιδευτικός, πολιτικός ή ότι άλλο και σου πουν να βάλεις το Ευαγγέλιο δίπλα στο Κοράνιο ή στο Ταλμούδ, στα ιερά κείμενα των Ινδιών ή όπου αλλού, όσο κι αν σέβεσαι κάθε πίστη και κάθε λαό και κάθε πολιτισμό, θα παραιτηθείς, δεν γίνεται αλλιώς. Άστο να το κάνουν άλλοι αυτό σε κάποια περίεργα σωματεία ή αδελφότητες.
Εξ άλλου, οι χιλιάδες μάρτυρες που προτιμούσαν να πεθάνουν με φρικτά βασανιστήρια παρά να πουν μία ασήμαντη λέξη ή να κάνουν μία ασήμαντη κίνηση, δεν δείχνουν άραγε τον δρόμο μας; Και αρνείσαι να πράξεις έτσι, ακριβώς επειδή τους αγαπάς αληθινά όλους, και τον εβραίο και τον μουσουλμάνο και τον ινδουιστή και τον αρχαιολάτρη και κάθε άλλον, και πάσχεις γι' αυτούς. Και μπορείς να μείνεις

στο ίδιο σπίτι, να φας από το ίδιο φαγητό, να συνεργαστείς, να χορέψεις, να τραγουδήσεις ή και να παντρευτείς, με κάθε άνθρωπο, ή πολύ περισσότερο ακόμη και να θυσιαστείς για όλους αυτούς και για κάθε άλλο άνθρωπο, αν έχεις φτάσει στο τέλος του ορθόδοξου δρόμου.

Αλλά! Αλλά δεν μπορείς να εξισώσεις έστω και στο ελάχιστο αυτά που από την φύση των είναι άνισα.

Υπάρχει λοιπόν ένα «αλλά», που σημαίνει ότι επειδή ο Ίδιος ο Χριστός σού έδειξε πως κάθε ανθρώπινο πλάσμα, όποιο κι αν είναι, όπως κι αν είναι, όπου κι αν είναι, είναι δική Του και μόνο δική Του Εικόνα, γι’ αυτό δεν μπορείς να εξισώσεις τον Χριστό με κανέναν κτιστό άνθρωπο ή άγγελο, όσο σπουδαίος, σοφός ή όμορφος κι αν είναι αυτός.

Ως ορθόδοξος θεολόγος κατέχεις την θεμελιώδη διάκριση Κτιστού - Ακτίστου. Κι αν έτσι έχει το πράγμα, δεν μπορείς να τα βάζεις όλα χύμα σε ένα πρόγραμμα σπουδών. Και μην λες σε όσους σου ασκούν κριτική πως «δεν είδατε τις λεπτομέρειες». Ήδη το λάθος έγινε και πρέπει επειγόντως να το διορθώσουν όσοι είχαν την ευθύνη του προγράμματος αυτού, για να τους αποδεχθεί η ορθόδοξη συνείδηση ως δικούς της δασκάλους και μαθητές.

Πώς είναι, λοιπόν, δυνατόν οι θεολόγοι μας να μην κατανοούν και να σηκώνουν το δάκτυλο του χεριού των δικάζοντας τους Αγιορείτες που έχουν το σθένος αλλά και την πατρική αγάπη να τούς δείχνουν το λάθος των; Διότι, αντί εκ των υστέρων να προσπαθούν να κάνουν ανώφελες συναντήσεις ζητώντας άλλοθι για να πείσουν για τα πιλοτικά προγράμματά των, θα έπρεπε προηγουμένως να έχουν ψάξει και να έχουν ακούσει αυτούς που μάλλον κάτι παραπάνω από του ιδίους, ενδεχομένως κατέχουν.

Που είναι, λοιπόν, το δημοκρατικό και το εκκλησιαστικό πνεύμα που θα πρέπει να διδάξουν πρώτοι αυτοί, όταν μόνοι μας παίρνουμε την ευθύνη για τόσο καίρια και ιστορικής σημασίας θέματα; Αυτό δεν είναι το υποβόσκον σε όλους μας, και σε εμένα πριν απ’ όλους τους άλλους, πνεύμα της εξουσίας που εξορίζει τον Θεό από τον κόσμο και φυλακίζει τον άνθρωπο στην σκιά του εαυτού του;

Ναι, σίγουρα στην χώρα μας ήρθαν τα πρόσφατα δέκα είκοσι χρόνια και ζουν όλες οι φυλές του κόσμου με τις δικές των πολιτιστικές και θρησκευτικές παραδόσεις. Πρέπει λοιπόν, ακριβώς ως Έλληνες και ως Ορθόδοξοι να σεβαστούμε απολύτως αυτούς τους ανθρώπους και να τους δώσουμε τη δυνατότητα να ζουν με τα δικά των έθιμα και παραδόσεις. Και, βέβαια, έθιμα που επαναφέρουν τη βαρβαρότητα και τον μεσαίωνα και αιμοσταγείς τελετές θα πρέπει να απαγορευθούν όσο κι αν σεβόμεθα κάθε θρησκεία και παράδοση των μεταναστών. Αλλά από την άλλη μεριά δεν

συμφωνούμε με τίποτα και δεν δεχόμεθα τις εξίσου πρωτόγονες, απάνθρωπες και βάρβαρες συμπεριφορές των Χρυσαυγιτών που με το δικό των και νέας έκδοσης ιδεολόγημα «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών», διασύρουν διεθνώς τον ελληνικό λαό και μάς καταδικάζουν να ομοιωθούμε με κατοίκους ζούγκλας και όχι ελληνικού και ορθόδοξου τόπου.

Δεν μπορεί να είναι Έλλην ή Χριστιανός όποιος απορρίπτει τον λόγο του Σωκράτη «*προτιμότερο να αδικείσαι παρά να αδικείς*» ή του Ηρακλείτου «*χρή ύβριν σβεννύειν ή πυρκαΐην*». Και είναι και ύβρις και αδικία όταν φερόμεθα τόσο βάναυσα σε αδύναμα ανθρώπινα πλάσματα, οποία θρησκεία, χρώμα ή καταγωγή κι αν έχουν. Οι Έλληνες πολεμούσαν τους εισβολείς στην πατρίδα των και εγίνοντο ήρωες αλλά εσέβοντο τον άμαχο και τον αιχμάλωτο, όποιος κι αν ήτο αυτός.

Όμως δεν δεχόμεθα, επίσης, επ’ουδενί να πάψουν τα παιδιά μας να διδάσκονται την χριστιανική πίστη των πατέρων των, ατόφια και ολόκληρη, ανέντακτη σε κάθε αριστερή ή δεξιά διεθνιστική πολτοποίηση. Το ίδιο και για την ιστορία των πατέρων των, την οποία μάλιστα ιστορία πρέπει να διδάσκονται όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι της ελληνικής γης.

Αν στην Ελλάδα οι ορθόδοξοι Έλληνες γίνουν μειοψηφία, τότε βλέπουμε τι θα κάνουμε. Αλλά τώρα δεν πρέπει κανείς να σχεδιάζει και να αποφασίζει, ωσάν οι Έλληνες και οι Ορθόδοξοι να ήταν μειοψηφία, όσο και αν κάποιοι δικοί μας ή ξένοι θέλουν να γίνουμε μειοψηφία.

Ας μην ξεχνάμε τον λόγο του πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη, όταν του εζητήθη να στηρίξει τις πολύτεκνες οικογένειες, τί απήντησε αυθαδώς: «δεν χρειαζόμεθα περισσότερους Έλληνες, μπορούμε να φέρουμε μετανάστες». Και, βέβαια, ωχριά ο τότε Πρωθυπουργός εμπρός στους τωρινούς μας εθνοσωτήρες που ετοιμάζονται να φορολογούν κάθε ελληνόπουλο που γεννιέται στη Ελλάδα, θεωρώντας το ως πράγμα και ως τεκμήριο.

Και ίσως, ακόμη, εκβιάζουν τους θεολόγους ή τους φιλολόγους ότι εάν δεν εφαρμόσουν τα παραγγέλματά των θα βρεθούν χωρίς δουλειά, αναγκάζοντάς τους να βιάζουν ακόμη και αυτή την συνείδησή των ως χριστιανοί θεολόγοι.

Διότι όσο και αν ασκεί κανείς κριτική στο προτεινόμενο σχέδιο της θρησκευτικής παιδείας, με τίποτε δεν θα θεωρούσε τους χριστιανούς θεολόγους που το συνέταξαν ως αρνητές του ιδίου τους εαυτού.

Εδώ όμως φθάσαμε στα όρια. Είναι περισσότερο από σαφές ότι ζούμε έναν άτυπο διωγμό και ως Έλληνες και ως ορθόδοξοι, και δεν πρέπει να επιτρέψουμε σε κανέναν, είτε πολιτικό, είτε εκπαιδευτικό, είτε κόμμα, είτε ό,τι άλλο, να αποφασίζει

για το φυσικό και πνευματικό - πολιτιστικό μας μέλλον.

Με το πρόσχημα της οικονομικής κρίσης καταργείται η πολιτιστική και πνευματική κληρονομιά, η δημόσια περιουσία, η δημόσια και η όλη παιδεία, καταργούνται οι γεννήσεις, οι συντάξεις, οι μισθοί, καταργείται ο ελληνικός στρατός, η άμυνα και τα εθνικά ονόματα Υπουργείων ή περιοχών, εν τέλει, καταργούνται οι Έλληνες και η Ελλάδα.

Ε, δεν μπορούμε να το δεχόμεθα αυτό παρά μόνο αν είμαστε νεκροί. Γι' αυτό επείγει να μιλήσει ο κόσμος των γραμμάτων, της επιστήμης, της τέχνης, να μιλήσει το Άγιον Όρος! Επείγει να μιλήσει η Εκκλησία και η Ιεραρχία, να μιλήσει ο ομογενειακός Ελληνισμός, να μιλήσουν οι λαοί και ευγενείς άνθρωποι σε κάθε μέρος της Γής.

Πρέπει εμείς να μιλήσουμε άνευ φόβου!

«*...Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται...*
...καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ.
οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος». (Ιωάννου Α΄, 5. 20-21)

---

[1] Αἰσχύλου, *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας*.

[2]Βλ. σχετικά: http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php

[3]Βλ. σχετικά: http://www.alopsis.gr/alopsis/thriske5.htm

[4] Ἰωάννου, Α΄, 15.

[5] Ἰωάννου, Α΄, 3.

[6] Η επιστολή εδώ: http://opougis.blogspot.gr/2012/10/blog-post_23.html

[7] Βλ. σημ. 1.

[8] Κατὰ Ἰωάννην, ΙΔ΄, 6.

[9] Ἰωάννου, Β΄, 22 - 23.

[10] Ἰωάννου, Α΄, 3.

[11] Κατὰ Ἰωάννην, Η΄, 23.

[12] Κατὰ Ἰωάννην, ΙΕ΄, 5.

[13] Κατὰ Ἰωάννην, ΙΓ΄, 35.

ΣΧΟΛΙΟ: Η Αλλη Όψις συμφωνεί και συνυπογράφει το πνεύμα του άρθρου. Θα μπορούσαμε ίσως να έχουμε διαφορετική τοποθέτηση σε κρίσεις κάποιων προσώπων. Διαφορετική τοποθέτηση ήσσονος όμως σημασίας για το θέμα του άρθρου.